

Ανάλυση

στα γεγονότα

Η «επόμενη μέρα» της 18ης Ιουνίου

Του
ΣΤΑΜΟΥ
ΖΟΥΛΑ

Ο ΠΩΣ είναι φυσικό και τα τρία μεγαλύτερα κόμματα εξετάζουν όλες τις πιθανές εκβάσεις των προσεχών εκλογών και διαμορφώνουν από τώρα τη στρατηγική τους έναντι των αντιπάλων τους. Χωρίς να αμφισβητεί κανείς την υπεροχή της Ν.Δ., ο προβληματισμός αφορά, κυρίως, την εφαρμογή του νέου εκλογικού νόμου, ο οποίος, αφενός απαιτεί ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό για την επίτευξη αυτοδυναμίας από το πρώτο κόμμα και αφετέρου ενθαρρύνει τη διασπορά ψήφων στα μικρά κόμματα.

Τα δύο αυτά στοιχεία, σε συνδυασμό με το καταγραφόμενο από τις δημοσκοπήσεις ασυνήθιστα μεγάλο ποσοστό αναποφασίστων, αλλά και το ενδεχόμενο απροβλέπτων και δραματικών εξελίξεων στον χώρο του ΠΑΣΟΚ, στις άμεσες προσεχείς μέρες ή εβδομάδες, συνιστούν τον μεγάλο άγνωστο Χ των προσεχών εκλογών.

Με βάση λοιπόν τα δεδομένα ή τις πιθανές προεκλογικές εξελίξεις, τα κόμματα προσπαθούν να χαράξουν την πορεία τους. Ο προβληματισμός συντελείται στα κομματικά επιτελεία της Ν.Δ. και του Συνασπισμού της Αριστεράς. Στο ΠΑΣΟΚ, αντίθετα, δεν υπάρχει αντίστοιχο επιτελικό κέντρο. Η μάλλον, πέραν του Ε.Γ., το οποίο αναλώνεται στην ...καταστολή και όχι στον έλεγχο των κομματικών εξελίξεων, υπάρχουν άλλα κέντρα που τείνουν αυτόνομα να χαράξουν κάποια τακτική.

Το ηγετικό επιτελείο της Ρηγίλλης είναι καθ' αρχήν βέβαιο για τη νίκη και την αυτοδυναμία της Ν.Δ. Ετσι τα βασικά ερωτήματα

κά που τίθενται αφορούν τη δυνατότητα σχηματισμού μιας ισχυρής και σταθερής κυβέρνησης, που θα στηρίζεται όμως αναπόφευκτα, λόγω του εκλογικού νόμου, σε μια μικρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Αυτό προϋποθέτει αργαρή συνοχή και αυστηρή κομματική πειθαρχία των μελών της κοινοβουλευτικής ομάδας της Ν.Δ. που θα αναδειχθεί στις εκλογές. Ο κ. Μητσοτάκης πιστεύει ότι η συνοχή αυτή δεν θα διαταραχθεί κατά την πρώτη δύσκολη φάση του σχηματισμού της νέας «ολιγομελούς» κυβέρνησης, οπότε είναι φυσικό να δημιουργηθούν οι πρώτες προσωπικές πικρίες ή αντιδράσεις. Κάτι που κατά κανόνα εκδηλώνεται - ανώδυνα για διαφωνούντες και

επώδυνα για το κόμμα τους - στη μυστική ψήφοφορία για την ανάδειξη του προέδρου της νέας Βουλής.

Πρέπει ακόμα να σημειωθεί, ότι απαίτηση της εκλογικής βάσης της Ν.Δ. είναι το νέο σχήμα να αποτελεί ένα συνδυασμό, ο οποίος αφενός θα εγγυάται τη συνέχεια και τη συνέπεια της παράταξης που ίδρυσε ο Κων. Καραμανλής και αφετέρου θα ανταποκρίνεται στο αίτημα της ανανέωσης προσώπων και αντιλήψεων, αφού το κόμμα αυτό έχει διανύσει ήδη οκτώ χρόνια εκτός εξουσίας.

Μια απαίτηση διυπόστατη και αντίρροπη, σε σημείο ώστε κάθε απόπειρα ικανοποίησής της να προσφέρεται εκ των υστέρων για αμφιλεγόμενες ερμηνείες.

Πάντως η σιγουριά του κ. Μητσοτάκη ότι η ΝΔ θα σχηματίσει ισχυρή και σταθερή κυβέρνηση, έστω και με μικρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία, βασίζεται κυρίως στη συνοχή της εκλογικής βάσης του κόμματος, η οποία, όπως πιστεύει, δεν θα ανεχθεί μετεκλογικά διαφωνίες, απειθαρχίες και ενέργειες που θα έθεταν σε κίνδυνο την κυβερνητική αυτοδυναμία. Αλλωστε στην πίεση αυτή οφείλεται και η ανακίνηση του θέματος της επιστροφής των εκτός κόμματος στελεχών, στην οποία φαίνεται να ενδίδουν τόσο ο κ. Μητσοτάκης όσο και ο κ. Ράλλης.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΩΣ το επιτελείο της Ρηγίλλης εξετάζει το ενδεχόμενο μη αυτοδυναμίας. Αλλά και η περίπτωση αυτή αντιμετωπίζεται με αισιοδοξία. Αν η ΝΔ χρειασθεί 5 έως 10 βουλευτές από άλλα κόμματα για να σχηματίσει κυβέρνηση, μπορεί ασφαλώς να τους βρει, αφού δεν θα υπάρχει άλλη εναλλακτική λύση, υποστηρίζουν κορυφαία στελέχη της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Η διαπίστωση αυτή στηρίζεται στον κοινό όρο που έχουν θέσει ευθέως η ΝΔ και ο Συνασπισμός της Αριστεράς, ότι σε καμιά περίπτωση δεν θα συνεργασθούν μετεκλογικά με τον κ. Α. Παπανδρέου ως αρχηγό του ΠΑΣΟΚ.

Ο όρος αυτός, κατά τη γνώμη πολλών πολιτικών παραγόντων, αποτελεί και τον βασικό μοχλό των εξελίξεων, στην περίπτωση κατά την οποία οι εκλογές δεν αναδείξουν μονοκομματική κυβέρνηση.

Το Σύνταγμα προβλέπει ότι αν κανένα κόμμα δεν εξασφαλίσει την απόλυτη πλειοψηφία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας παρέχει στον αρχηγό του κόμματος που διαθέτει τη σχετική πλειοψηφία «διερευνητική εντολή για να διακριβωθεί η δυνατότητα σχηματισμού Κυβέρνησης που να απολαμβάνει της εμπιστοσύνης της Βουλής». Αν λοιπόν ο κ. Μητσοτάκης, ως αρχηγός του πλειοψηφησαντος κόμματος, δεν μπορέσει να εξασφαλίσει 151 ψήφους, καταθέτει την εντολή, η οποία δίδεται στη συνέχεια στον αρχηγό του δευτέρου κόμματος. Με τα δεδομένα των δημοσκοπήσεων και... εκτός απροόπτου, αυτός θα είναι ο κ. Α. Παπανδρέου, τον οποίο όμως τα άλλα κόμματα έχουν εκ των προτέρων εξαιρέσει (ως «πολιτικό απόβλητο και «καμένο χαρτί») από το μετεκλογικό παιχνίδι.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ της Δημοκρατίας δεν έχει το δικαίωμα να αναθέσει την εντολή σε άλλο εκτός του αρχηγού - κομματικό στέλεχος, ώστε να «διευκολυνθεί» η κατάσταση. Το Σύνταγμα, όμως, προσφέρει μια «λύση».

Η παράγραφος 4 του άρθρου 37 ορίζει ότι αν το κόμμα που δικαιούται να λάβει τη διερευνητική εντολή δεν έχει αρχηγό, τότε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δίνει την εντολή σ' αυτόν που

προτείνει η κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος.

Η διάταξη αυτή προκαθορίζει πιθανότατα και το «πολιτικό δράμα» του κ. Α. Παπανδρέου, στην περίπτωση που το κόμμα του έρθει δεύτερο και η Ν.Δ. δεν εξασφαλίσει αυτοδυναμία. Ο κ. Παπανδρέου, είτε πρέπει να παραιτηθεί αμέσως είτε η κοινοβουλευτική ομάδα του θα υποχρεωθεί να τον καθαιρέσει, προκειμένου το ΠΑΣΟΚ να γίνει δεκτό στις διαδικασίες και συνεννοήσεις για τον σχηματισμό διακομματικής κυβέρνησης.

Για πολλά στελέχη του ΠΑΣΟΚ το σενάριο αυτό κάθε άλλο παρά ανάγεται στη σφαίρα της πολιτικής ουσίας. Τούτο εναχύνεται και από την ομαδοποίηση 11 βουλευτών περί τον κ. Α. Λευρά. Κατά δημοσιογραφικές πληροφορίες, που είδαν το ως της δημοσιότητας με διάφορες παραλλαγές, η «τάση των 11» εκφράζεται από τους κ.κ. Κ. Σημίτη, Α. Βερυβάκη, Στ. Παπαθεμελί, Αν. Πεπονίη και Σύλβα Ακριτά, ενώ συμπαράτουν και οι διαγραφόμενες ή αποχωρήσαντες κ.κ. Γ. Αρσένης, Α. Λάζαρης, Γ. Α. Μαγκάκης, Αντ. Τρίσης, Ρούλα Κακλαμανάκη και Στ. Γιώτας.

Η «τάση των 11» λειτουργεί πιστικά προς τον κ. Α. Παπανδρέου, ώστε αφενός να αποδεδείχθει εκ των προτέρων ορισμένους σκληρούς όρους για κάθαρση και κολασμό των ενεχομένων στα σκάνδαλα και αφετέρου να επενεντάξει στο ΠΑΣΟΚ όλους όσοι διεγράφησαν ή αποχώρησαν.

Το αποτέλεσμα της πίεσης αυτής είναι αβέβαιο, αν ληφθεί υπόψη ότι τη στιγμή αυτή δεν υφίσταται καν κέντρο αποστάσεων στο Καστρί και ότι ο κομματικός μηχανισμός, στο μέτρο που λειτουργεί, έχει στραφεί εναντίον των λεγομένων εντίμων και διασωσώντων βουλευτών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο κ. Κ. Σημίτης, που αντιμετωπίζει στην Α' Πειραιώς έναν πρωτοφανή πόλεμο εκ μέρους του κομματικού μηχανισμού, τον οποίο φέρεται να ελέγχει ο συνυποψήφιος του κ. Αντ. Ντεντιδάκης.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΠΑΝΤΩΣ από αυτό, η «τάση των 11», σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, ενδιαφέρεται περισσότερο να εγγράψει εναντίον του κ. Παπανδρέου μια υποθήκη, η οποία μπορεί να επηρεάσει τις εσωκομματικές εξελίξεις και προεκλογικά, αλλά οπωσδήποτε θα ισχύσει μετεκλογικά, μετά την ήττα του ΠΑΣΟΚ.

Πάντως, και η απομάκρυνση του κ. Α. Παπανδρέου δεν φαίνεται ότι παρέχει τη δυνατότητα σχηματισμού μιας άλλης κυβέρνησης που να «βάλει στη γωνιά» τη Ν.Δ. Και στην περίπτωση ακόμη που το ΠΑΣΟΚ με το Συνασπισμό της Αριστεράς διαθέτουν π.χ. 155-160 έδρες, μένει ακόμη ανοικτό το θέμα του διαχωρισμού των «εντίμων» από τους μη έχοντες την έξωθεν καλή μαρτυρία βουλευτές. Επίσης ανακύπτει - με μεγάλη πιθανότητα - το ενδεχόμενο μιας πολυδιάσπασης του σήμερα κυβερνώντος κόμματος.

Δηλαδή, σε καμιά περίπτωση η νέα κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να συνυπολογίζεται ως συμπαγής μετεκλογικά, ώστε, συναθροισόμενη με τους βουλευτές του Συνασπισμού ή άλλων μικρών κομμάτων, να αναδείξει κυβέρνηση.

Επιπλέον πρέπει να αναφερθεί, ότι παρά τις δημόσιες διακηρύξεις του Συνασπισμού, στις ιδιαίτερες συζητήσεις τους όλα τα στελέχη της Αριστεράς θεωρούν «επιάτη» το ενδεχόμενο να υποχρεωθούν να συγκαταστήσουν με το ΠΑΣΟΚ. Πρώτη προτίμηση του Συνασπισμού είναι μια μη αυτοδύναμη κυβέρνηση της Ν.Δ., στηριζόμενη σε «δεκανίκια» του ΠΑΣΟΚ, οπότε η Αριστερά γίνεται ο πόλος της «αντιδεξιάς πολιτικής». Δεύτερη προτίμηση είναι αυτοδύναμη κυβέρνηση της Ν.Δ. με την Αριστερά στο ρόλο του κατηγορού και των δύο μεγάλων κομμάτων.

ΕΝΑΙ προσηνές, ότι οι εκλογικές προβλέψεις - και κατά ένα ποσοστό οι προσδοκίες - Ν.Δ. και Συνασπισμού συγκλίνουν, με βάση τη διαπίστωση ότι αποκλείεται να αναδειχθεί αυτοδύναμη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Αυτή η σύγκλιση, όμως, τερματίζεται το βράδυ των εκλογών. Το πρωί της 19ης Ιουνίου αρχίζει για την πολιτική μας ζωή, «Επόμενη Ημέρα», για την οποία υπάρχουν και ελπίδες και ανησυχίες, αλλά και οόβος.